

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:  
 8 kr., če se tiska 1krat,  
 12 " " " " 2 "  
 15 " " " " 3 "  
 Kolek (štampelj) zneso vselej 80 kr.  
 Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

## Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

# SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Velja do konca tekočega leta po pošti iz Ljubljani na mesec . . . . . — 80 "  
 posamezne številke po — 7 "  
 Vredništvo je na stolnem hiš. št. 284.  
 Naročnino prejema opravilna (administracija) in ekspedicijska Blaznikovi tiskarnici na Brezovi.

## Izhaja

po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

## VABILO

k naročevanju na

## „SLOVENCA“

za leto 1874.

Dokler bode „Slovenec“ izhajal po trikrat na teden, bo veljal:

Za Ljubljano:

|                              |       |        |
|------------------------------|-------|--------|
| Na dom pošiljan za celo leto | 9 gl. | — kr.; |
| „ „ „ „ pol leta             | 4 „   | 50 „   |
| „ „ „ „ četrt leta           | 2 „   | 30 „   |
| „ „ „ „ en mesec             | — „   | 80 „   |

V tiskarnici sprejeman:

|                    |       |         |
|--------------------|-------|---------|
| Za celo leto       | 8 gl. | 40 kr.; |
| „ pol leta         | 4 „   | 20 „    |
| „ četrt leta       | 2 „   | 10 „    |
| „ en mesec         | — „   | 70 „    |
| posamezne številke | — „   | 7 „     |

Po pošti:

|                    |        |        |
|--------------------|--------|--------|
| Za celo leto       | 10 gl. | — kr.; |
| „ pol leta         | 5 „    | — „    |
| „ četrt leta       | 2 „    | 50 „   |
| „ en mesec         | — „    | 90 „   |
| posamezne številke | — „    | 8 „    |

Posamezne številke se dobivajo tudi pri bukvarjih: gg. Ničmanu, na Starem trgu, in pri Kremžarji, zraven čitalnice.

Naročnina naj se pošilja do opravištva (administracije) „Slovenca“, na Starem trgu hiš. št. 163 pri g. Jož. Jeriču, župn. v pok. (Odda se tudi lahko pri bukvarju g. Ničmanu, kateri je tam blizu.)

Naročnina se pošilja najceneje po poštah nakaznicah (Postanweisungen).

Tudi vabimo častito občinstvo, da se poslužuje našega inseratnega oddelka in to tem bolj, ker je naš list med vsemi slovenskimi listi že zdaj najbolj razširjen.

### Vredništvo.

### Kdo je vreden Stremajerjevih grošev?

Dvakrat že se je ponujala tako imenovana vladina podpora za vredne in potrebne katoliške duhovne. Obakrat so katoliški listi objavili svoje pomisleke in dokazovali, da liberalcem ni mar za „vredne in potrebne“ kat. duhovne, ampak da so ti groši le nekake limanice, vloviti si med kat. duhovstvom privrženec, ali pa vsaj moralčno jih prisiliti, da bi ob času volitev in ob enakih priložnostih molčali in bojišče popolnoma prepustili liberalcem. Letos so tudi nekateri škofje izrekli, da nočejo nič imeti opraviti s to jako sumljivo podporo, ali pri vsem tem se je našlo obakrat precej gospodov, ki so menda res mislili, da so liberalci kar čez noč začeli goreti srčne ljubezni

do kat. duhovnov in da se kar iz zgolj usmiljenja „vrednim in potrebnim“ duhovnom v Avstriji ponuja pol milijona, in so zato prosili. Kdor bi bil do danes res še mislil, da se vrednim in potrebnim deli ta denar, naj bere naslednjo resnično zgodbo.

Na Gorenjskem je fajmošter, ki oskrbuje prav veliko faro. Znan je povsod kot izvrsten, iskren duhoven pastir, kot neutrudljiv delavec v svojem poklicu — in ravno tako znana je njegova ubožnost. Da bi bil pretiran narodnjak, ali celo kak agitator za narodno reč, tega ni bilo slišati nikoli. Gospod fajmošter si tedaj misli: „Imam potrebne lastnosti; hajdi, sila kola lomi, prosimo za ponujane groše!“ Rečeno, storjeno. Reč se vleče, vleče. Med tem so volitve za državni zbor. Odgovora nič. Gospod se napoti k svojemu okrajnemu glavarju. C. kr. gospod ga prijazno sprejme, celo sesti mu veli. Fajmošter poprašuje, se bo li kaj Stremajerjevih grošev tudi v njih žep zateklo? Zdaj pa gospod glavar izlečejo od nekdaj bukve življenja — glej! vsi so notri, mali in veliki, mladi in stari (kat. duhovni namreč). In — o groza, vsa njih dobra in hudobna dela se beró, vse njih pregrehe so natanko natanko zaznamovane v bukvah življenja! Očitno je brati, je li kdo in kdo je vreden prišteti biti med zveličane ali ne. Natančni gospod zmagujejo z glavo — fajmoštru srce urniše bije. — „Gospod fajmošter, ne bo nič. Mi je žal — ste prevelik grešnik, imenitnega plačila ne vredni. Mi je žal, jako žal — berite sami!“ In trepetaje, v sveti grozi se dotakne fajmošter bukev življenja, bere, bere — strah in groza! Do danes nisem vedel, da tako globoko tičim v pregrehah.

Fajmošter pa še ne obupa; misli da je še milost pred višim sodnikom. Hajdi, korajža velja! Palico v roko in naravnost v Ljubljano. Saj sva z gospodom deželnim namestnikom celó v ozko-prijateljskih zvezah, morda mi odpusčenje podeli, morda me vendar odvežejo mojih hudobij. Ali tudi najvišji gospod v Ljubljani mu ne morejo pomagati. „Mi je žal, pravijo, ali kako je mogoče Vam kaj dati!“ — Vem, da bralec že komaj čaka, zvedeti, kaj je fajmoštra nevednega storilo tako zelo ponujanih grošev? Oj, greh je velik, zelo velik. Je greh zoper liberalni duh — se tedaj nikoli ne odpusti. Čuj! Reklo se je prosivcu: „Agitirali ste pri volitvah za narodno stran“. — Prav Vam je, gospod fajmošter; zakaj ste bili tako malo previdni? Ste li res mislili, da so groši le za „vredne in potrebne“ duhovne? Zdaj vidite, da zajec za drugim grmom tiči. Kot kandidat Stremajerjevih grošev bi se ne bili smeli podstopiti delati na to, da se izberó vrli, narodu pravični in krščanski poslanci. Sedaj čutite, da ima „Brenclj“ prav, ko pravi, da so Stremajerjevi groši le limanice, na ktere se lové gimpeljni.

## Politični pregled.

### V Avstrijskih deželah.

— Ker cesar zdaj bivajo na Ogrskem, podali so se tje 27. t. m. ministerski predsednik, denarni in deželni vojni minister, da se bodo z vladarjem posvetovali o nekterih skupnih zadevah. Tudi ministra Andrassy in Kuhn sta se tje odpeljala.

— „Vaterland“ od 28. t. m. prinaša izvrsten članek o zaprtem Offenheimu, v katerem pravi: Offenheim se je morda močno pregrešil, pa počakajmo, kaj bode sodnija izrekla. Pa bil je in ostal je pri vsi svoji ustavovernosti, pri vsi svoji zvezi s časnikom „Novo Prešo“ le špekulant, on ni hotel družega biti, on ni dobil neposrednega političnega vpliva v državnem zboru za svojo dobičkarijo, ampak on se je posluževal političnega časnštva in političnega vpliva družih za svoje namene. To se nam v pravem pomenu dozdeva manj zaničljiva in za državo manj nevarna špekulacija, kakor tista, ki ima polna usta svobode in ustavovernosti, pa v časnikih in v državnem zboru se je le poganjala naravnost za svoj prid, ne pa za prid ljudstva. In zato pravimo: „Preiskujte najpoprej pred vsem svetom tiste polomljene dunajske banke, ki so jim bili predniki poslanci državnega zbora“. Ti so v vnanjih deželah Avstriji veliko večjo škodo storili, kakor Offenheim. Teh pa sodnija ne preiskuje, če so tudi njih banke nečastno poginile. Oni niso opravičeni, če so tudi morebiti več milijonov plačali, da bi nemara se ognili kazenski pravdi. Naj se preiskujejo, naj jih sodnija pred vsim svetom ali nedolžne spozna, ali naj jih pa obsodi. Silo žalostno bi bilo, ko bi Offenheimova pravda ta nasledek imela — namena se vé da nima tega — da bi se čutilo ljudstva odvrnilo od opravičevanja pravno veliko zaničljivih in za državo veliko škodljivih „polomnikov“ najvišje stopinje. Torej: Offenheim in še več!

— Mladočeskemu vodji Sladkovskemu poslali so Kolinski in Kovrimski volilci to-le resolucijo: „Od prvega začetka narodnega gibanja našega bila je sloga nam vsem skupno geslo. Naši nasprotniki so s spoštovanjem in začudenjem gledali na to edinost, s katero smo se ponášali. Kadarkoli smo bili v imenitnih vprašanjih različnih misel, je spomin na to složnost odpravil vse navskrižje in ni pripustil, da bi bila iz njega razvila se očitna, za nas tolikanj pogubna razprtija. Z nevoljo zdaj vidimo to edinost našega tabora v nevarnosti. Spominjaje se tega, da naše ljudstvo ne sme pripustiti, da bi njegovi poslanci z razprtijami in domačimi borbami slabili našo moč in se izpostavili zaničevanju naših političnih nasprotnikov, sklenili smo to-le resolucijo: Mi hočemo, da se sloga tudi za naprej ohrani in zato

bodemo za deželnega ali državnega poslanca volili le tistega kandidata, kterega nam bodo nasvetovali dosednji zaupni možje českih poslancev pod vodstvom dr. Riegerja in kateri se bode zavezal, da se bode v državnopravnih in narodnih prашanjih ne le z besedami, ampak tudi v djanju podvrgel sklepom večine vsih teh poslancev.“ — Dan za dnevom se množe nezaupnice, ktere pošiljajo česki volilci svojim mladočeskim poslancem.

— V hrvaškem zboru interpeliral je Spun vlado, ali mar misli zboru predložiti postavo o ustanovi dekliških izobraževalnic, ali ne? Vladini komisar Muhič je odgovoril, da se bode to zgodilo.

### Vnanje države.

Pruski cesar je toliko okreval, da mu ni treba več ležati.

**Španska.** Že zadnjič smo omenili, da so Karlisti republikanskemu generalu Morionesu pot zaprli in se je moral nazaj proti morju umakniti, da bode svoje vojake po ladijah spravil v zavetje. Nek telegram iz Madrida poroča, da je 25. t. m. s svojo vojsko srečno došel v Santono in tam ž njo šel zopet na suho. Kaj bode zdaj počel, se še ne vé, prepričal se je pa že dovolj, da Karlisti niso tako slabi, kakor si je republikanska vlada v Madridu domisljevala, in kakor tudi vnani rudeč-karski monarhiji sovražni listi neprenehoma trdijo.

Švicarski škofje so se 18. t. m. v Lucernu zbrali, ter papeževemu poslancu izrekli svoje obžalovanje o določbi zaveznega sveta, da se mora iz dežele odpraviti. Tudi so se posvetovali, kaj se bode zgodilo, če se bode poslanec povrnil v Rim.

### Iz deželnih zborov.

Iz deželnega zbora Tržaškega.

V. seja 12. dec. je bila za nas Slovence silno važna, zatoraj naj jo za bralce „Slovenca“ nekoliko obširniši popišem. Najprej je interpeliral dr. Camboni vladnega komisarja, ali se bodo že skoraj tudi v Trstu napravili taki vozovi, da se bodo jetniki iz ječe vozili v sodnijo, ne pa kakor dosedaj zvezani gonili po mestnih ulicah. Komisar odgovori, da se bode skrbelo zadostiti temu.

Potem se je prestopilo na dnevni red: prva točka bil je načrt postave o realkah v tretjem branji. — §§. 1—6 se potrdijo, kakor so bili nasvetovani v drugem branji. Pri §. 7. vstane dr. Lozer ter zopet zahteva, naj se napravi stolica za slovenski jezik in sicer kot obligaten predmet za Slovence, prost pa za druge; dokazuje, da naprava ta ne bi koristila le Slovencem, ampak tudi drugim. Podpira ga baron Passottini povdarjaje, da se to Slovincem ne sme odreči, ker Slovenci kot Italijani imajo tukaj svoje prosto stanje. Burgstaller podpira predlog, ker po njegovem mnenju gre za to, da se zadosti 30.000 prebivalcem, katerih prededje že 5—6 sto let v tih krajih prebivajo; na dalje dokazuje potrebo znanja slovenskega jezika za vsakterega, ki z okoličani občuje, in očitno obžaluje, da sam ne razume tega jezika, posebno pri vojaci ne napreduje, kdor ne pozna slovenskega jezika, h kteremu jeziku spada večina naše armade.

Dr. Luzzatto ugovarja očitaniu, da bi bil odsek to storil iz sovraštva do Slovanov, ker ni hotel v ta §. sprejeti tudi podučevanja v slovenskem jeziku; dalje pravi, da se dežel-nemu zboru ne more očitati, da bi bil Sloven-

cem sovražen; dokaz temu je to, da je dežel-ni zbor leta 1861 sklenil, da ima v okoličan-skih šolah veljati le slovenski jezik in da se je le na zahtevanje tedajnih okoličanskih pos-lancev talijanski jezik vpeljal kot obligaten predmet; da je pa odbor proti vpeljavi slo-venskega jezika na realkah, temu je uzrok to, ker realke niso zato ustanovljene, da bi se kdo izobraževal v jezicah, ampak uče se le na njih mnogovrstni jezici, da učenci zamorejo soznaniti se z napredkom onih znanstev in vednosti, ki so imele tako velik vspeh na Fran-coskem, Angleškem, Nemškem in Laškem. — Jezik slovenski je pa ubog! on nima še lite-rature (!) in še manj tehnične literature. Kar se pa tiče potrebe znanja slovenskega jezika v okolici, mora opomniti na to, da okoličani govore jezik, ki je čisto drugačen (!) od jezika. ki se v šolah uči, kterega oni še ne razumejo (!) ne. Ako bi se pa vendar le pokazala po-treba slovenskega jezika, je že načrt postave zato skrbel, da se s časom lahko vpelje; saj ima načrt, kjer govori o obligatnih predmetih in navadenih jezicah, še dostavek „in druge jezike.“ Dr. Franelič povdarja, da bi bilo pravično in pristojno, da se stolica za sloven-ski jezik vstanovi, ker bi se s tem vstreglo željam vseh tukaj bivajočih Slovanov. Temu pa zopet ugovarja dr. Consolo ter še enkrat prebavi puble fraze dr. Luzzatti-jeve in tudi on kvasi nekaj o revščini slovenske literature ter pravi, da ako bi se hotel že vpeljati kak slovanski jezik, bilo bi pristojnejše vpeljati ruskega ali poljskega, ki imata saj svojo li-teraturo!

Dr. Lozer mu odgovori, da se tirja sto-lica slovenskega jezika zato, da bodo tisti učenci, ki se tukaj izšolajo, zamogli občiti z okoličani in drugimi prebivalci bližnjih dežel. Kar se tiče tistega novega slovenskega jezika, o kterem dr. Luzzatto trdi, da ga okoličani ne razumejo, se mu nekako čudno zdi, kako se more kaj takega govoriti; ne le v šolah se ta jezik rabi, ampak tudi duhovni v tem jeziku oznanujejo besedo božjo vernim, pa vendar on še nikoli ni slišal nobega še tako prostega človeka reči, da ne bi bil razumel, kaj duhovni v cerkvi pridigujejo. Glede literature pa mora predgovorniku tudi povedati, da Slovenci v tem obziru niso tako nazaj, kakor predgovornik misli, in da so posebno v poslednjih letih ve-likansko napredovali.

Za njim gode znani Hermet svojo staro pesem, da ako bi se stolica slovenskega jezika tudi vstanovila, ne bilo bi ne učitelja ne učen-cev; ker je v zadnji seji trdil, da so na c. k. gimnaziji za slovenski jezik le kaki 3—4 pos-lušalci, se mu je odgovorilo, da to ni res, ampak da jih je čez 30. Pa odkod so ti učenci? Le 2 ali 3 so domačini, drugi so ptujci. Šole pa in stolice se ustanovljajo za domačine in za tiste, kateri v kakem kraju stalno prebivajo, ne pa za ptujce.

Da bi pa slovenski jezik le malo domačih poslušalcev imel, se lahko razvidi iz tega, ker le malokteri okoličan obiskuje realko; da pa okoličani previdijo potrebo italijanskega jezika, pokazali so s tem, ker so sami prosili za ita-lijanske šole. — Laščina se širi, in ni še ve-liko let, odkar so okoličani imeli svoja posest-va v mestu, in so tudi v mestu ljudje večidel razumeli slovenski jezik; to se pa zdaj več ne nahaja, slovenski jezik le zgubljava od dne do dne svoja tla, in ne bo preteklo 50 let, ko bode okolica večidel poitalijančena. Ko je dr. Lozer-jev nasvet prišel na glasovanje, dobil je le 14 glasov in je toraj padel. Ravno tako je tudi pri §. 8. padel Passottini-jev na-

svet, da ima o podučnem jeziku določevati tisti, ki šolo vzdržuje. Italijani hočejo toraj le italijanski jezik v šolah, drugoga pa nočejo trpeti. Vladni listi že pravijo, da postava, ka-kor doslej, tudi letos ne bode potrjena.

### Nezaupnica,

ktero so Gorenjski volilci te dni poslali dr. Razlagu, se glasi:

Blagorodnemu gosp. dr. R. J. Razlagu, odvetniku

v

Ljubljani.

Od kar ste naš poslanec v deželnem zboru, smo Vaše delovanje pazno spremljevali, a ža-libog! prepričali smo se, da zaupanja, kterega smo v Vas stavili, niste dopolnovali; ne po-stopate namreč nikakor po volji svojih volilcev; ste se od večine deželnega zbora odločili in na pot liberalizma stopivši z mladoslovenščino podkurjate neslogo med našim miru- in pravo-ljubnim narodom, kar nas podpisane volilce močno žali. Naj Vas „Tagblatt“ še tako hvali, naj bodo liberalci nemški in slovenski še tako z Vami zadovoljni; naj Vas liberalni Slovenci kot svojega voditelja po vsi svoji moči povzdi-gujejo — mi verni Gorenjci za Vas ne maramo, tolikanj manj, ker od liberalnih Slovencev, ki katoliško vero očitno zasmehujejo, in s svojim napredkom podkoplujejo katoliško hirarhijo, sprejeli ste v državni zbor kandidaturo zoper vrlega, memo Vas v vsakem oziru bolj skuše-nega, vsestransko pravicoljubnega grofa Hohen-warta, kateri v delovanji in postopanju svojem dozda vsacega federalista, ter tudi vsih nas vernih katoličanov in pravoljubnih narodnjakov zaupanje skoz in skoz zasluži.

Zatoraj smo primorani, svoje Vam dne 12. decembra 1871 dane glasove preklicati, in pričakujemo od Vaše poštenosti v privatnem življenji, da se brez odloga odpoveste svojemu Vam od nas danemu mandatu za deželni zbor.

Volilci Kranjskega okraja, mes. dec. 1873.

(Sledi 65 podpisov.)

Slišimo, da je g. dr. Razlag vsled te ne-zaupnice že odložil svoj mandat.

Vredništvo.

### Dopisi.

**Iz Zatiškega okraja, 24. dec.** Prišel je čas, da je tudi priprostemu človeku, kmetu treba politične zavednosti. Kako malo je še ima, pričale so zadnje prvotne volitve, pri kterih se je gledé vdeležitve razodevala velika nemarnost. Navadne govorice so bile: Naj vo-lijo, kar hočejo; kaj meni mar! Ta nemarnost izhajajoča iz politične nevednosti pa je kriva, da je tukaj v neki občini pri vsaki volitvi iz-voljen volilec, ki je nasprotnik našega naroda, pa tudi nemaren za dolžnosti sv. katoliške vere, ker glasuje vselej za liberalnega nem-čurskega poslanca, kakoršen gotovo ne vstreza pravicam, svetinjam in željam katoliškega slo-venskega naroda. Volijo pa tega volilca le ne-kteri (3 ali 4) osební privrženci v svoji neved-nosti, češ, ker je „kunšten“, morda nam bo vendar kaj pomagal. Zato pa, ker je „kunšten“, jim županuje menda že več kakor 10 let, in akoravno so si že izvolili drugzega župana, ki pa zavoljo formelnih pomanjkljivosti ni bil potrjen, vendar sedi še na svojem župan-skem sedežu; toda od njegove „kunšti“ pohlevni občani nimajo drugzega, kakor kake nemške „Ehemelzettel-ne“ (oglasnice za ženitev) in

hvalisanje liberalne nemške kulture, kajti mož je naseljen nemški pemak, prijatelj g. Dežmana, bivši njegov spremljevalec in agitator v Žužemberku pri zadnjih volitvah. Zadnji čas je, da se nevednemu ljudstvu oči odprejo, da mu ne bo tujec županoval ter volil poslancev, ki delajo njegovi veri in njegovim narodnim pravicam v kvar. To pa je le mogoče s pomočjo katoliško-političnega društva, katerega osnovati naj bi se podvzivali narodnjaki našega okraja ali naše dekanije, tako, da bi imelo vsak mesec na drugem večem kraju (n. pr. v Višnjigori, v Šmariji, v Zatičini, na Krki, v Št. Vidu) svoj mesečni shod, da bi se društvo ložej ohranilo in čedalje bolj širila se politična vednost po vsi dekaniji. Le potem se je nadjati, da se bodo tudi slovenski politični listi bolj vdomačili, ktere sedaj priprosto ljudstvo premalo razume, akoravno se jim brati ponujajo. Neobhodno potrebno bi bilo tudi „naučnega slovarja“, kakor ga je nekdanje že nameravala izdati „Slovenska Matica“. Naj bi se ta čez vse potrebna knjiga pred vsemi drugimi na svetlo spravila. Tudi kratek slovar v časopisih navadnih ljudstvu nerazumljivih izrazov, je silno potreben, n. pr. v obliki in obsegi Ravnikarjevega „kranjsko-slovenskega besednjaka“.

Močno nas je tukaj veselilo, da se je g. dr. Bleiweis tako krepko potegoval za napravo mitnice na Žužembersko-Zatiški okrajni cesti, po kateri največ vozijo težke vozove z železnino, deskami itd. iz žužemberskih fužin; občani pa, ki jo morajo posipati, dostikrat še praznega voza po nji ne peljajo.

Konečno še omenim, naj bi slavna „Mojhorjeva družba“ skušala družbene knjige poprej natisniti in razpošiljavati, kakor je sedaj namenjeno (namreč še le do Božiča na vse kraje). Zato naj bi se pa nabira udov poprej končala, n. pr. konec grudna ali vsaj prosinca, da bi vsi udje v rokah imeli knjige do vsih Svetih ali vsaj do adventa, ker ravno v adventu ima ljudstvo najbolj čas koristne bukve brati. Naj bi se še od drugih krajev take želje objavile, ako se kje nahajajo, da se bo vedela družba ravnati po večini želja.

**Iz Notranjskega** 23. decemb. V nedeljo popoldne ob petih smo v Planini izročili hladni zemlji truplo ranjkega g. Matija Korena. Kako so ga spoštovali ne le njegovi prijatelji, ampak tudi njegovi politični sovražniki, kazal je veličastni pogreb, kakoršnega Planina še ni videla. Cela vrsta voz je spremljevala njegovo truplo od Rakeka, kamor je bilo po južni železnici iz Ljubljane pripeljano, proti Planini. V Planino prišedši pa so obstopili duhovni s svečami v rokah mrtvaško truplo ter ga spremili do cerkve in potem na pokopališče. Ljudstva je bilo privrelo veliko iz vseh krajev, da je zadnjo čast skazalo preljubljenemu možu. Zbralo se je bilo tudi razun domačih dveh duhovnov še pet družih iz bližnjih fará. Na pokopališču je preč. dekan cirknjski g. Janez Oblak, kateri je vodil spreved, imel kratek, pa čvrst govor, v katerem je omenil, da je bil ranjki rojen v Logatcu od ubožnih staršev, kjer je obiskoval domačo ljudsko šolo; ker je pa kazal brihtno glavo, vzeli so ga v grajšinsko pisarno, kjer se je v sodnijskih rečeh prav dobro izuril. Pozneje si je pridobil v Planini posestvo, na katerem je do zadnjega prebival. Bil je ranjki zvest sin matere Slovenije in dober otrok sv. katoliške cerkve, ki se ni sramoval, hoditi k spovedi in prejemati zakrament sv. rešnjega telesa. Zapovedi sv. cerkve je v vsakem oziru vestno in natačno spolnoval, jubil je lepoto hiše božje in pri procesiji sv.

rešnjega telesa si je vse prizadjal, da bi kolikor mogoče lepo ozaljšal svojo hišo. Zato ga pa tudi Gospod ni zapustil. Dasiravno je nagle smrti umrl, se je vendar malo dni popred pri zakramentu sv. pokore in sv. rešnjega telesa z Bogom spravil. K sklepu je g. govornik ranjkega vsim pričujočim stavil v zgled in v posnemanje kot mladenčca, moža in katoličana.

G. Koren bil je pa res poštenjak skoz in skoz, kakoršnih je dandanes le malo; bil je mož trdnega značaja, bistrega uma, mirnega in veselega duha in priljubil se je brž vsakemu, ki je v njegovo družbo prišel. Načel, ktere je za prave spoznal, se je trdno držal. Ko so mu pri zadnjih volitvah nekteri prigo-varjali, naj ž njimi za Razlaga potegne, odgovoril jim je, da ga nima svet denarja, s kterim bi ga kdo odvrnil od svojega prepričanja. Ranjki je bil pa tudi celemu okraju velika dobrota. Kdorkoli je potreboval modrega sveta, obrnil se je do g. Korena in gotovo je dobil pravi svet. Zatoraj je smrt njegova velika zguba ne le za deželo, za katero je kot zvest sin v deželnem zboru delal, ampak še posebno za okolico planinsko. Naj v miru počiva!

**Iz Ilirske Bistrice** 21. decembra. Ker se večkrat kaj piše o našem županu g. A. Jelovšku, pa se le opisuje njegova senčnata stran, dasi ima vsaka stvar dve strani, zakaj bi jaz, ki sem v teh zadevah čisto nevtralen, bralcem ne odkril tudi solnčnate. Vsak vé, da je dandanes hudo županovati, kjer je mnogo strank, pa tudi tega ne tajimo, da bi več lahko storil za sosesko. Potrebno je tudi, da g. Jelovšek občini računi, če se hoče pred njo opravičiti. Da pa govori nemški, kaj hoče, ker slovenski dobro ne zna, kar sam dobro čuti. Istina je pa tudi, da ni kaki sovražnik slovenščine, sicer bi ne hotel imeti čitalnice v svoji hiši, vsaj zarad dobička ne, ker ga menda nič ni. Da pa tudi cerkvi ni sovražnik, kaže to, kar je storil za farne orglje. Naprosil je namreč g. dekana in druge, da je Bistriška soseska dobila za 30 goldinarjev stare farne orglje, ktere je dal potem primerno popraviti, da so zdaj do 800 gld. vredne; in ktere cerkev delajo veliko slavniji. Znabiti bi bil tisti boljši, o katerem se govori, da bi raji dal 10 gold., da bi se cerkev ne popravila in sčasoma podrla! V cerkvi se pač res ne dobé rume-njaki, pa dobi se tam tolažba in moč ložej prenašati težave tolikanj britkega pozemlskega življenja. Zakaj se ne nahaja po kmetih toliko samoumorov, kakor po mestih, kjer je mnogo ljudi, ki imajo trebuh in denar za boga? Brezverci bodo rekli: „Kmetje niso toliko srčni, da bi si sami končali življenje.“ Pa samoumori se ne gode iz srčnosti, ampak večidel iz obupnosti, kar nam vsakdanja skušnja potrjuje. Vest o svetilaicah je pa smešna, in ne besedice vredna; veliko reči je, ki so res potrebne, a to prav nič ne. Tudi ne more nobeden tajiti, da je g. Jelovšek pota in mostove po Bistrici že nekoliko zboljšal.

## Domače stvari.

(Odgovor dr. Zarniku.) Da ne bo kdo mislil, da je to res, kar nam je zadnjič dr. Zarnik pisal, čegar „Poslano“ smo le zarad tega sprejeli, ker hočemo vsakemu priliko dati, da se opraviči, — spregovorimo danes nekoliko besed. Prav iz gotovega vira smo namreč izvedili, kar smo že zadnjič trdili, da namreč nihče drugi ni oče tiste famozne interpelacije, kakor dr. Zarnik. Toda ker so se branili nemškutarski poslanci podpisati dr. Zarnikovo in-

terpelacijo, moral je naprositi Dežmana za botra, da se je prvi podpisal, potem pa so se podpisali vsi nemškutarji. Da se intepelecija ni rodila v Dežmanovih možganih, to je bilo videti tudi iz tega, ker se ni nič kaj gorko, kakor ima sicer navado, poganjal za njo; pač pa se je poganjal dr. Zarnik tako strastno, kakor se človek more poganjati le za kaj svojega. To vse je resnica, ne pa to, kar nam je dr. Zarnik pisal. Tim večja nevolja pa mora vsacega obiti, če vidi, da se ta človek, ki hoče biti zastopnik slovenskega ljudstva, predrzne javno stopiti pred svet in očitno neres-nico govoriti. Dr. Zarniku pač ne bomo tako kmalo zopet kaj vrjeli.

(Hranilnica ljubljanska) je včeraj volila nov zastop. Izvoljeni so: za predsednika gosp. V. Seunig, za namestnika njegovega gosp. A. Dreo, za kuratorje gg.: Malič, dr. Suppan, J. C. Majer, F. X. Souvan; za direktorje: Stedry, Bürger, Hudovernig, dr. Schrey, Jož. Lukman, Radange, Mühleisen in Seeman. — Kranjska hranilnica, pa ima le enega Slovenca v odboru!

(Občini zbor) čitalnice ljubljanske na sv. Štefana dan je pričel predsednik g. dr. Bleiweis s primernim nagovorom. Iz poročil taj-nika in blagajnika se vidi prav vesel napredek tega društva. V odbor voljeni so bili: g. dr. Bleiweis (predsednik), dr. Costa (podpredsed-nik), Kremžar (blagajnik), dr. K. Bleiweis, Drenik, A. Jentelj, Ivančič, Kadičnik, Pakič, dr. Poklukar, Fr. Ravnikar, Turk, I. Vilhar, dr. Vončina, dr. Zupanec, A. Förster, F. Kolman. (Vabilo) k veselici na Silvestrov večer v sredo 31. dné t. m. o pol 8. uri v čitalnič-ni dvorani.

Program: 1. Marschner — „Zdravljica“, moški zbor. 2. „K slovesu“, solo za violončel s spremljevanjem glasovira. 3. „Hop Marjan-ka!“ čveterospev. 4. Šantel — „Veselo življenje“, moški zbor. 5. „Komičen koupel“, poje gosp. J. Noll. 6. „Slavjanski potpouri“, igra gledališki orkester. 7. „Vinska poskuš-nja“, komični čveterospevski prizor s sprem-ljevanjem glasovira. 8. Abt — „Plesalna“, moški zbor. 9. „Spominki iz Offenbachovich operet“, igra gledališki orkester. 10. „Šaljiv koncert“, predstavlja in igra moški zbor. 11. „Komični solo“, predstavlja in poje gosp. P. Kajzel. 12. „Quodlibet iz starih časov“, se-stavil kapelnik Šantel, poje moški zbor s sprem-ljevanjem orkestra. — Med posameznimi šte-vilkami igra gledališki orkester: „O polnoči“, za-umivo slovó staremu in pozdrav novemu letu.

K tej veselici vabijo se tudi udje „Sokola“ in „dramatičnega društva“. — Ker je tej ve-selici pridjaua tudi loterija s prav krasnimi dobitkami, bo gotovo vdeležitev, kakor je vsa-ko leto, obilna.

## Razne novice.

— Iz Trsta se nam piše: 11. t. m. so izvlekli iz morja blizo tako imenovanega „Molo Giusseppino“ truplo neke osebe, ktera je bila že več dni v vodi.

12. t. m. je prišel med dva voza polna ledu nek mladenec iz Kranjskega, okoli 20 let star, in je v bolnišnico prenesen koj umrl.

17. t. m. je neka žena v Via del Collegio skoz okuo skočila in takoj mrtva obležala, reva je že prav malo blaznila.

— Tržaškim katoliškim šolam je za načelnika v šolskem odseku dr. Mojzes Luz-zato, ne jud, ampak konfesijslos, kakor je sam rekel. Trst res lepo napreduje; več kato-liških dekliških šol ima judinje za učiteljice, tudi o nekterih učiteljih je znano, da nimajo

čisto nič vere, in načelnik vsim tem je konfessionslos!

— V Komnu je 17. t. m. vojaška komisija ogledovala konje, kateri bi bili sposobni za vojaško rabo, če bi kaka sila nastala. Med drugimi konji prignal je nek gospodar iz Mavbinske županije živinčar, katero je bilo od komata ožuljeno in je imelo na prsih dve veliki rani; vsakemu se je smihlo, le gospodarju ne, ki je z njim vozaril in ga neusmiljeno trpinčil. Komisija je tirjala od okrajnega glavarja, da oestro kaznuje gospodarja, zaradi trpinčenja živali.

— Na Dunaju je meseca novembra 10 ljudi same sebe usmrtilo, 7 moških in 3 ženske; 3 moški so se ustrelili, 3 obesili in eden se je vlegel čez železnico in je bil povožen; 3 ženske so si zavdale s strupom.

— V Laguepin u pri Castresu na Francoskem, je napeljal nek Juin, ki se je izdal za častnika, neko vdovo v zakon. Poročila sta se pred županom, od cerkvene poroke vedel je ženo odvrniti, ker bi mu sicer goljufija ne bila mogoča. Čez nekoliko dni po ženitvi jo namreč Juin potegne z denarjem svoje zaročnice, sorodcev in znancev. Tudi se je pokazalo, da so goljufi namestovali župana, občinskega pisarja in priče ter vršili civilno poroko. Uboga žena je prišla ob svoje premoženje in je vrh tega še noseča. (Vat.)

Parnik „Uranio“, ki je iz Hamburga peljal v Havre 600 sodov žita, oljkinih zrn in drugih reči, vrgel je vihar na severno obrežje, s tako silo, da se je ves razbil.

— Naj znamenitnejše tiskovno delo nove dobe je brez dvoma evangelistar, ki ga je izdala francoska hiša Hachele; 11 let se je delalo na njem. Slikar Bida se je 9 let mudil v Palestini, da bi izdelal popolnejše slike, ktere je potem 16 bakrorezcev izrezavalo. Tiskati se je to delo začelo l. 1869. Vsaka pola je šla skozi 32 rok, da bi ne bilo nobenega pogrška. Delo je stalo čez 1 milijon frankov. Založnik bo imel, če bo prav vse iztise prodal, 300.000 frankov zgube. Toliko store Francozi za slavo svoje domovine.

### Duhovske spremembe.

V goriški nadškofiji: Č. g. Ivan Stres, dozda v pokoju zaradi bolehnosti, postal je vikar v Podsobotinu. Č. g. Anton Lukežič, vikar v Gabrijah pri Merni, je 23. t. m. za pljučnico umrl. R. I. P.

### Službeni

Služba sodnijskega adjuakta v Karminu na Goriškem.

Služba nadučitelja v Komnu z 500 gld. letne plače in 200 gld. doklade. Prošnje se oddajajo najdalje do 20. januarja 1874, pri krajnem šolskem svetu v Komnu na Goriškem.

Služba učitelja v Makolah na Štajarskem, s 400 gld. plače; in podučitelja s 300 gld. l. plače in Stanovanjem. Prošnje se vložé pri krajnem šolskem svetu v Makolah.

Na deželni sodje- in vinorejski šoli pri Mariboru, kjer se 28. febr. 1874 konča tekoče šolsko leto, ste oddati dve deželni štipendiji po 120 gld. na leto. Prošnje se oddajajo do 10. jan. 1874 pri Štajarskem deželnem odboru.

### Umrli so:

22. dec. Karol Saywald, krojaški pomočnik, 66 l., za pljučnim vnetjem.

23. dec. Jožefa Podkrajšek, agentova hči, 6 l., za vnetjem možgan.

24. Marija Šebat, hči posestnikova, 62 l., za pljučnim vnetjem. — Anton Abec, delavec, 60 l., za razlivom v pljučah.

25. dec. Marijeta Martinčič, gostačevka, 63 l., za prsnim rakom. — Alojzij Keber, čevljar, 33 l.,

apoplexis cerebri. — Ivana Detter, trg. žena, 30 l., za jetiko. — Marija Stular, delavska hči, 8 l., za kozami.

26. dec. France Korenčič, krojaški pomagač, 28 l., za sušico.

27. dec. Marija Cerkenik, gostaška hči, 19 l., in Barbara Rozman, posest. žena, 28 l., obe za pljučno sušico. — Marija Cesar, delavka, 25 l., za srčno napako. — Helena Drahsler, tesar. vdova, 74 l., za slabostjo. — Lucija Podkrajšek, hči železn. nadzornika delalcev, 10. l., za mrzlico.

28. dec. Jera Bačnik, kuharica, 43 l., in Amalija Winterhalter, šivilja, 56 l., obe za kozami. — France Krešič, mesarski otrok, 2 mes. za božjastjo. — Antonija Gril, trgov. dete, 1 dan, za slabostjo. Franciška Žan, izpr. babica, 34 l., za kozami. — Janez Zupan, kaznovanec, za jetiko.

### Pri srečkanju lozov filharmoničnega društva so bile vlečene te-le številke:

37, 51, 153, 175, 181, 195, 296, 369, 482, 747, 885, 996, 1095, 1131, 1158, 1313, 1333, 1472, 1596, 1600, 1712, 1743, 1831, 1870, 1869, 1931, 2257, 2374, 2431, 2508, 2553, 2563, 2687, 2739, 2860, 2926, 2945, 3099, 3101, 3273, 3355, 3391, 3409, 3416, 3534, 3548, 3549, 3605, 3723, 3763, 3801, 3930, 4034, 4119, 4127, 4236, 4275, 4305, 4440, 4463, 4479, 4485, 4596, 4732, 4831, 4839, 3849, 4865, 4893, 4941, 4953, 5135, 5282, 5341, 5367, 5435, 5555, 5750, 5969, 6033, 6128, 6138, 6146, 6204, 6254, 6314, 6321, 6348, 6408, 6421, 6630, 6707, 6780, 6800, 6924, 6987, 6993, 7016, 7326, 7328, 7606, 7804, 7969, 8009, 8061, 8117, 8119, 8139, 8274, 8316, 8331, 8469, 8486, 8490, 8622, 8631, 8645, 8648, 8649, 8677, 8691, 8707, 9042, 9136, 9216, 9649, 9673, 9677, 9732, 9844, 9994, 10019, 10077, 10190, 10249, 10268, 10427, 10455, 10585, 10586, 10587, 10706, 10770, 10820, 10825, 10827, 10951, 10971, 11036, 11127, 11149, 11177, 11245, 11252, 11271, 11356, 11440, 11474, 11493, 11765, 11774, 11912, 11930, 12134, 12149.

### Zahvala.

Visocemu predsedništvu slav. dežel. zbora, p. t. gg. deželnim poslancem, vsim častitim sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so se pri sprevodu našega preljubega in nepozabljivega soproga oziroma očeta, gospoda

### Matija Korena,

dne 20. t. m. v Ljubljani v tako obilnem številu vdeležili, kakor tudi p. n. gg. pevcem čitalnice, ki so mu tako ginjaivo zapeli v slovo, izrekamo najtoplejo in srčno zahvalo.

V Planini 22. decembra 1873.

(23—1)

Žalujoča rodbina.

### Zahvala.

Vsim sorodnikom, prijateljem in znancem, posebno častiti duhovščini v Planini, Cerknici, Uncu, Logacu in Studenem, p. n. gg. uradnikom kakor tudi prebivalcem v Planini in okolici, ki so našemu preljubemu, nepozabljivemu soprogu oziroma očetu, gospodu

### Matiju Korenu,

pri pogrebu dne 21. t. m. v Planini v tako obilem številu zadnjo čast skazali, izrekamo najtoplejo in presrečno zahvalo.

V Planini 22. decembra 1873.

(24—1)

Žalujoča rodbina.

### V Mariboru se dobiva:

pri g. A. Novak-u, knjigovezu, in pri g. J. Bohinc-u, špiritualu,

### Tomaža Kempčana

„Hoja za Kristusom“,

z zbirko lepih molitev in pesmi.

Drugi pomnoženi natis.

### Knjiga velja:

Lepo v platno vezana — gld. 90 kr.

Lepo v usnje vezana . 1 „ 15 „

Z zlatim obrezkom v usnje vez. 1 gld. 40 kr.

Nevezana . . . . . — „ 56 „

Kdor kupi dvajset iztisov, dobi enega po vrhu.

(18—3)